

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

VIII. Подібно як в році 1848, був загальний національно-політичний рух, який панував на Буковині під управою молдавських господарів не міг спричинити ся до просвітнього розвитку мешканців сего краю, противно тяжка духовна темрява мов та густа осіння мрак, покривала тоді майже цілу нашу країну, та годі було пробити ся через сю темряву проміням правди і науки. Аж по прилученню Буковини до австрійської держави, в році 1775, почало тут зорити. Та все-ж таки не могли при давніших обставинах в так короткім часі виховати ся люди, спосібні до самостійного, вільного життя. Навіть визначні одиниці в краю не доросли ще були до поступової конституційної ідеї. Ціла інтелігенція спочивала переважно в руках урядників-Німців. Для того видимо між послами, що війшли до першого буковинського союму, поважне число сих урядників-

Німців, котрі між всіма послами були ще найспосібніші до парламентарної праці.

Розуміє ся, що серед таких обставин не могло так скоро розвинути ся повне національно-політичне життя у Русинів і Волохів. Нива національного життя сих обох головних народів Буковини лежала до сеї пори, можна сказати, цілком облобом. Перший, що пробудив на Буковині національне життя у Волохів, був семгородський гр. кат. святик Арон Пумнул, котрий в наслідок мадярського гнету виїмав ся в році 1849-ім до Буковини і став 1850-го року при тутешній гімназії професором волоскої мови. Яко горячий волоский патріот, зумів прф. Пумнул привести за собою старших і молодших, і ся его щира праця стала безперечно кріпкою підвалиною теперішнього національно-політичного розвитку Волохів на Буковині, розвитку, що перед усім обняв волоске православне духовенство і прибрав ширші розміри аж тоді, коли бл. п. Морар-Андрієвич став православним митрополитом на Буковині.

Русини були в тім згляді менше щасливі. Перші учителі рускої мови на тутешній гімназії, як: Яків Воробкевич

і Вен. Іліуц, не мали відповідного знання, то ограничали цілу свою науку на дуже примітивні виклади церковно-славянського язика. Так само і пізніші учителі рускої мови, зведені з народного шляху московіськими об'єднательними мріями, не старали ся ширити народну просвіту, а тим менше могли они загригти кого до патріотичного діла. Про патріотичне виховане нашої молодіжи не було отже тоді і бесіди, а противно і сі слабі ряди нашої молодіжи, що виховувала ся на тутешній гімназії, ішли по найбільшій частині на услуги погубної московіської роботи. Для того слабі прояви нашого народного відродження, які подибуємо між Русинами на Буковині по 1860 році, не могли через довгий час прийти до відповідної сили. Вправді защебитали в сю пору під впливом галицького живішого національного руху і буковинські наші соловії: Юрій Федькович і Сидор Воробкевич теплим, рідним словом, та на жаль фальшиві тони московіського „язичія“ приглушили скоро милі звуки рідної мови. Безсвідоме московіство розсіло ся в одиниці тодішнім руским товаристві „Руска Бесіда“, придавило природний розвій нашого живого народного життя, а проворна робота

Постепенне відокремлене всходу Європи від заходу.

(Конець.)

Знана є так звана даровизна Константина, то є та сфалшована грамота, котрою Константин Великий дає папі окрім прімату церковного також пановане над Римом, Італією і островами. Повстала она мабуть в VIII. віці. З неї довідуємо ся лише про правдиві бажання папства. Небавом була нагода, сей план, хоч лише по часті, перепровадити в дійсність. Першою сильнішою і тривкішою державою на заході була держава Франків. Рим приближає ся до неї і хапає ся її. В історії Європи нема важнішої дати як рік 754 і сполучення з ним рік 800. Придивім ся сим обом подіям. Королі Франків заключають з Римом вічний союз. Римська церков потверджує королівські права Пипіна, котрих він не мав, і посвятиє его на короля, а потім в році 800 Кароля на цїсаря і передає ему заразом покровительство над церквою. Від того часу були франконські королі найвірнішими оборонцями церкви і надали їй загальне признане. Окрім того подарували они папі кусник землі — горячо бажане *patrimonium s. Petri* — і зробили его тим способом світським князем. Так отже за поміччю Франків сповнило ся бажане папів. Один німецький учений зробив жартовливу увагу, що в сім разі один другому дарував те, що ему не належало. Ся увага златє ся згідна з правдою, а все таки не було нічого природнішого як сей

союз двох найсильніших, а до того різнородних властей. Треба тут пам'ятати на слова славного правника: Право винайшов той, котрий перший сказав: се мое! В сім разі оно так само було. Бо хто-ж би мав против їх рішень протестувати? В силі є право. Чи римські цїсарі прийшли на инший спосіб до своєї сили, як не через завоюванє? Так отже треба союз між франконською державою а Римом назвати природним і також потрібним. Але нас интересують ближе лише наслідки тої світової події. Бо сим одержав захід Європи осередок, навколо котрого все могло сконцентрувати ся. Всі відносини західної Європи впорядковувать ся від тепер на правній підставі, яка повстала через союз Риму з Франками. Від тепер становить захід Європи відособлену політичну цілість, з'єдинену в собі замкнену групу, а на її чолі стоять Рим і франконська держава. Сим відчувив ся захід ще більше від всходу; всхідно-римській державі стояла тепер на против нова західно-римська.

До язикової різниці між всходом а заходом долучила ся й політична. Всхідна і західна держава стали ся небавом політичними противниками.

Від тепер можна говорити о всході і заході в політичній розуміню. Ся різниця збільшила ся, а приключку до того дали церковні відносини. Знана річ, яку важну ролю грала в середнім віці віра і як тісно она зв'язана була з політикою. Передовсім розходило ся о першєнство (*primatum*) папи, котре византійські князі церкви оспоровали. Врешті були би в Цар-

городі римському єпископові признали першєнство почестне, *primatum honoris*, над цілою церквою, бо й в Царгороді зважали на слова св. письма: має бути одна пастир і одна паства. Але в Римі жадали також *primatum jurisdictionis*, бо як може пастир бути без *jurisdictionis* над своєю паствою? З сего вийшла боротьба. Римська церква стреміла до централізації, а всхід клонив ся, хоч нерішучо, до федеративного принципу. Отже коли на заході перемагала засада *supra concilium* і ся засаду зроблено на тріденційським синоді догматом, на всході придержувано ся радше — хоч не завжди — засади: *concilium supra papam*. Тут церковний абсолютизм, там федерация!

Се була третя головна різниця в політичній системі між всходом а заходом.

Після сего виробили ся також всі відносини в публичній житю. Римська церков, котра підносила ся над підставі абсолютистичної власти, перепровадила відповідну сильну організацію і остру дисципліну і старала ся о одностійність церкви під кожним взглядом, як казали, *uniformitas ecclesiae*, і то не лише що-до віри, але також що-до мови, церковного права, віросповідання, ба навіть що-до строю. А також і канонізацію застеріг собі Рим. Се перейшло по часті також на держави, що держали з Римом, так що на приклад латинська мова і церковне право були на цілім заході Європи признані.

Тимчасом всхід поступав на дорожі децентралізації чим раз то більше. Там не було ані голови ані одностайного церковного права ані

російських агентів загнала на превелику шкоду нашого народу цілі ряди наших молодих сил, як се подібно стало ся і в Галичині, в московську службу до Росії. Аж в 1884-ім році, вдало ся ширим нашим патріотам переломити сю московську силу і увільнити „Руску Бесіду“ від московського впливу. В тім часі почато видавати „Бібліотеку для молодіжи“ на чисто народній мові, основано народно-руський орган „Буковина“, придбано наш „Народний Дім“, позакладано по селах читальні, і аж від сего часу почало наше народне жите розвивати ся і на Буковині природним способом.

Щира праця наших патріотів, що станули на чисто народнім ґрунті і ні на одну хвилю не збочили з тої дороги, побороти всі ворожі заходи, які розвинули в останніх часах на більшій розмірі звістні московські агенти Гр. Купчанко і его товариші. Ся щира праця наших патріотів побороти і ворожі удари, як в останніх часах посипались із сторони буковинської консисторії і митрополита бл. п. Мораря-Андрієвича. Там панував від довшого часу дух правдивого румунізаторського шовінізму, вимірений на цілковите знищення нашого національного елементу, та проте підпирано там всіма силами і купчанківську московську роботу, щоби також і тим способом спинити наш національний розвій. Щира праця наших патріотів побороти і махинації бр. М. Мустаці, що для прислуги верховодячої в буковинським соймі волоско-боярської партії зумів зловити двох Русинів: Воляна і Тиміньського і тим способом розбити наш соймовий клуб. Щирим заходам наших послів д-ра Стоцького і пр. Пігуляка мають завдячити буковинські Русини, що руска справа стала поважним питанням в нашім краю. Щирим заходам наших патріотів маємо завдячити і сі для нашого національного розвою переважні здобутки як іменно: упорядковане рускої правописи, заіменованя руского члена крайової шкільної ради, обсаду руского православ-

ного катихити при тутешній гімназії, обсаду ширих і умілих учителів рускої мови на тутешній гімназії і педагогії, і покликання відповідного референта для руского шкільництва до крайової шкільної ради.

Се є здобутки щирої десятилітньої праці кількох свідомих і совісних людей, а були би сі здобутки ще далеко більші, коли-б власні люди не баламутили незрілих наших братів та не кидали колод, котрими для самолюбних своїх цілей гадають загатити наш природний народний розвій. Але шкода їх мізерного труду, бо-ж ніхто не годен убити живого життя мільйонів!

Перегляд політичний.

— Deutsche Zeitung довідує ся з добре поінформованого жерела, що у Відні дійде небавом до того, що запровадять виїмковий стан.

— Між кн. Бісмарком а німецьким цісарським домом зачинають ся наново непорозуміння. Коли іменно кн. Бісмарк приймав депутацію Фризів, сказав він між иньшим, що князь Іа Августенбург був противний будові каналу північно-балтійського. Зараз по тій промові появили ся в Norddeutsche allg. Zeitung два листи князя Августенбурга до правительства пруского з р. 1864-го, в котрих князь годить ся на отворене того каналу. Сі листи походять з архіву княжого і певно опубліковані за дозволом німецького цісара, бо-ж та промова Бісмарка була звернена против тестя цісара самого. Hamburger Nachrichten, орган Бісмарка, відповідають так: „Не було нашим наміром порушувати і обговорювати минувшу річ, але зухвалі заціпки противних газет і їх інспіраторів силують нас до того і ми зможемо наші погляди доповнити дальшими поважними доказами, коли будемо до того визвані“.

— Фінляндія мала тепер досягнути велике уступство від російського царя. Звістно, що цар Олександр III видав указ, котрим кодифікація устав для Фінляндії, що перед тим належала лише до сенату фінляндського, була піддана безпосередній контролі центрального уряду російського. Тепер-же цар Микола повідомив сенат фінляндський в Гельсінґфор, що полишає ему й на дальше кодифікацію устав. Карний кодекс,

вироблений російськими правниками, тепер буде поправлений після бажань сойму фінляндського.

— В Джеддах, портовім місті Мекки, убили Бедуїни англійського віцеконсуля, а російського консуля і секретаря французького консуляту поранили тяжко. З сеї причини готово ще прийти во якихсь запутаних межі Англією а Туреччиною, хоч султан сам взяв сю справу в свої руки і приказав винуватців, з котрих 10 вже арештовано, строго покарати.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 5. червня 1895 р.

Надзвичайні загальні збори львівського акад. товариства „Ватра“ відбудуть ся в неділю, дня 9-го с. м.

Іспити на учительки жіночих ручних робіт розпочнуть ся в понеділок дня 1-го липня с. р. в семінарії учительській в Станіславові. Кандидатки мають внести подання до дня 20-го червня на руки дирекції заведеня, долучаючи: метрику уродження на довід укінченого 18-го року житя, свідоцтво моральності, свідоцтво здоровля, останнє свідоцтво шкільне і коротку життєпись.

Конференція учителів черновецького повіту зачала ся вчера під проводом окружного інспектора, університетського професора, Ренті. По полагожденю формальностей приступлено до порядку денного. Управитель школи Кайндль відчитав реферат про план науки і розділ годни в продинових предметах у школах повторительних. По довшій дебаті прицяго внесеня референта. Між иньшими прийнятими внесеннями є важне се внесенє: „Час початку науки в другій або третій мові крайовій постановляє по вислуханю учительства шкільна рада окружна.“

Політичне товариство „Народна Воля“ скликає на день 9-го с. м. віче в публічному городі в Коломиї; заразом будуть се й загальні збори. На порядку денним стоять між иньшими вибори до галицького сойму.

Письмо з Бережан. День 31-ий мая оказав в Бережанх наглядно, що у нас чим раз більше ширшає жите статочно-діяльне, а звуає ся терен для пустих, галасливих демонстрацій. Того дня відбуло ся перше місячне засіданє управляючої ради задаткового товариства „Надія“ під проводом свого голови радника п. Яворського. За короткий час свого істнованя товариство се придбало собі 65 членів, між ними 20 селян, а

одноцільного обряду, а припускано навіть в церкві різні мови. — Се все довело вкінці до того, що не можна було говорити о одній всхідній церкві, тільки о всхідних церквах. Се очевидно вплинуло також на всі ті держави, що тримали з Царгородом і котрі відповідно до системи грецької церкви могли задержати свої національні мови в публічному житю і свої національні державні права. Коли римська церковь розвивала своє церковне право, свій *ordo romanus*, словом: свою богословську науку, всхід лишив ся у всім тім позаду, головню тому, що не мав як захід одноцільної культурної мови. А коли всхідна церковь, котра через своє роздроблене була слабка, мусіла всюди, де лише стрінула ся із західною, їй уступати і тільки боронити ся, римська церковь, сильна своєю організацією і одноцільністю і проваджена одною рукою, все могла свою силу звернути на внї і виступати заціпно. Се заціпне поступованє було лише наслідком принципу централізаційного. На два боки виступав Рим заціпно і отверто. Передовсім против свїтської влади, а потім против церков на всході. Обі борби мають свїтове значінє.

Коли в римській церкві став принцип абсолютистичний засадою, то з того мусіли вийти дальші наслідки і Рим стояв на висоті своєї задачі, котру сповнив в спосіб гідний подиву. Вже заключене союзя з франконською державою було геніальним дипломатичним поступком. Перед тим, отже ще за панованя візантійських цісарів,

був римський єпископ їх підданим, а тепер він заключає союз з франконським королем як незалежний князь. Грецька церковь оставала ся в своїй залежності від цісарської влади, всхідно-римський цісар іменував і скидав патріархів, скликавав синод і був головою его — а римська церковь була цілком незалежна. Вже се саме мусіло римському папі надати незрівняний блиск і більшу повагу, як єї мали царгородські патріархи, що були цілком залежні від цісарської влади.

Але римська церковь не вдовольна ся рівнорядним становищем, она поступила крок наперед. Вже за часів Григорія I-го можна було пізнати, як представляють собі в Римі відношенє церковної влади до свїтської, що іменно там ставляли себе вище. Але аж пізнійше відважили ся прилюдно говорити і учити, що церковна власть стоїть над свїтською. Григорій VII. виводіє се питання на порядок денний, заповівши свїтській влади борбу, котра тривала через цілі віки. Гадя про висіпність церкви була лише останнім реченєм в християнській науці, остаточний наслідок, якого треба було з неї сподівати ся. Бо коли після християнської науки материя підчинена духови, то мусить також заступник духового свїта, намістник, зайняти перше місце, а управитель свїтських справ мусить задовольнити ся другорядним місцем. Тому то порівнювано папу з сонцем, а цісара з місяцем. Се лежало в системі і лише Рим, а не всхід, може повеличати

ся, що вибудував християнську науку консеквентно. Всхідна церковь лишила при своїм первістнім устрою, остала ся підчищеною державі. Ся різниця мала далекосяглі наслідки.

Позаяк дві абсолютистичні влади не можуть стояти обік себе, то на заході усувала з часом всюди абсолютистична церковна власть абсолютистичні державні устрої. Європейські народи завдячують свою волю в першій лінії церковному абсолютизмови, котрий нарочно або несвідомо або часом навіть против своєї волі уступав ся за свободою народів. Инакше стояла річ на всході. Там церков ніколи не була горою і тому там удержали ся абсолютистичні держави. Границя римського церковного свїта була отже заразом границею для свободи народів і тому деспоти всходу завсїгди тримали далеко від себе вплив римської церкви і боялися великого авторитету церкви. Интересний в тім взгляді є указ Петра Великого, котрим він замість патріархату запроваджує синодальний устрій. Простий люд, каже ся там, осліплений правостою і блиском найвишнього пастиря церкви уроже собі, що той є другим царем, котрий має таку саму або навіть і більшу власть як сам цар. Коли наступить спір між царем а патріархом, то нарід може клоїти ся на сторону патріарха в гадці, що боронить справу божу. Потім він захвалює синодальний устрій для церкви, заборонює єпископам всяке величавє виступованє, щоби лише їх авторитет не більшав. Так отже і в сім

12 духовних. Обороти грошового за місяць було 7.609 зр., а уділів вже випланих 1.500 зр. — Коли так даліше піде, товариство „Надія“ може числити на великий розрив. Цифри свідчать о потребі товариства і о симпатії, яку собі оно здобуває, хоч не дасть ся заперечити, що такої власні люди спинають его розвій — на щасте об'явом і нерозумно. А все таки статочна праця бере верх над пустим крикуньством.

Того самого дня завязав ся в Бережанах передвиборчий комітет під проводом о. декана Кордуби. Комітет заявив ся за головним комітетом виборчим і рішив ставити кандидатуру о. Б. Пюрка, крилошанна зі Львова. До комітету належить: о. Кордуба, п. Дуткевич, о. Соцевич, о. Ленкий, о. Король, о. Кончевич, о. Садовський, пп. Сойка, Хрущ і о. Богачевський.

Вісті з України. В Одесі 9. (21.) мая по півночі був хмаролом з градом. Низини міста затопило. На пристані буря наробила багато шкоди. Град падав десять хвилин і побив багато шиб. На південно західній дорозі буря захопила міст між Білцями і Флорештами. В Білцях вода розлила ся навкруги і потопила багато скоту у сусідніх селах. Втопило ся й кілька людей. З залізничного валу позносило пісок, а на 140., 148. та 150-тій верстах вал зовсім знищило.

Україні шастить на пожежі. За Дубном пішов з димом Брест. Вигоріла одна третина міста — 1300 до 1500 хат. Людям загинуло 200. Багато людей згинуло від того, що огонь обійшов їх наоколо і нікуди було їм вискочити. Згоріли три церкви, жітська школа, мировий з'їзд, повітова поліційна управа, дві аптики, багато гостинниць, 300 лавок (склепів) та магазинів. Ні бумаг ні товару не можна було спасти і все згоріло.

У Києві через три дні були пожежі. Сама найперша була й найбільша; згоріло кілька дворів (з 25 будинків). Хоч був великий вітер, але пожежа не розійшла ся. До сего найбільше прислужив ся паровий насос (сикавка), який недавно виписала київська пожарня з Лондона.

Письмо з Покутя про новомодний руский банк. В останнім часі зачали наші патріоти голосити потребу засновани руских товариств задаткових в цілі економічної організації, а в слід за тим справді засновано такі товариства в кількох провінціоанальних містах.

В тій роботі і наше Покутя не лишило ся по заду, бо і в Коломиї за ініціативою адвоката д-ра Дудикевича засновано перед пів року подібне товариство зване „Самопомощь“, до котрого в добрій вірі приступило кількох патріотів священиків. Товариство тое в кількох місяцях розвинуло широку акцію не тільки на

взгляді розійшли ся всхід і захід! Додаймо ще, що всхід і захід розходять ся також в справах віри н. пр. filioque, purgatorium etc., то одержимо образ двох світів, котрі ризнять ся що-до віри, мови, політичної організації і соціального порядку. Сей розділ в християнським світі мав свій вплив і на судбу народів. Кождий нарід, котрий попав ся у сферу влади одної або другої групи, урядив після системи тої групи своє релігійне, політичне і соціальне житє. Держави, що лежали на границі між тими двома групами, вагали ся то сюди то туди. Почуваюча є історія Угрів, котрі лежать між всходом а заходом. Не можна зрозуміти історії західно-європейської держави, коли не знає ся історії римської церкви і німецької держави, подібно як на всході не можна розуміти н. пр. історії Росії або Румунії, коли не знає ся історії Візантії і візантійської церкви. Бо всі держави всходу, а особливо Росія, багато позичили від Візантії. Росія взяла від Царгорода своє письмо, числене часу, віру і устрій державний, а навіть унаслідила від него ненависть до заходу.

Так отже наступило відокремлене всходу Європи від заходу.

місто Коломию, аке також на повіті судові Коломийський, Заболотівський, Снятинський, Печеніжинський, Косівський, Обертинський і Гвоздецький в той спосіб, що зголошуючим ся селянам по переведеній інтабуляції уділяє позички до кількох сот зр. на 7½ процент і 3% проценту проволочки (разом 10½%). Нарід наш похопний до затиғаня позичок часто без дійсної потреби а до того спонуканий всілякими аентами спішить до згаданого товариства, платить значні кошта на перепроваджене позички і кошта інтабуляції, але мало хто звертає увагу нашого селянина на згубні наслідки легкомисної позички.

Тому не входячи поки що в мотиви засновання повнішого задаткового товариства, уважаємо нині конечним, представити короткий рахунок з подібною позички, щоби пізнати, чи згадане товариство причинить ся до двигнення добробиту у наших селян.

Ого приміром наш мужик позичає 100 зр., а щоби тую позичку отримати, мусить заплатити за витяг табулярний, за зроблене акту нотаріального, подане табулярне і стемилі разом найменше 12 зр., а на уділ дати хоть 5 зр., т. е. що він замість 100 зр. отримає тільки 83 зр., — а буде мусів від квоти 100 зр., платити річно по 7 зр. 50 кр. проценту, три проценти проволочки, кошта асекурації і кошта екзекуційні і звернути капітал 100 зр., если буде міг колись сплатити позичену квоту.

Але як учить нас практика, то переважна часть позичаючих, а особливо ті котрі більші квоти (200 зр. до 500 зр.) позичили, не будуть могли з доходів свого господарства тої позички і великанських процентів сплатити, а то потягне за собою ще більші кошта екзекуційні, зліцтоване многих селянських ґрунтів, на котрих мабуть жида і мазури осядуть. Іншими словами сказавши, повторить ся давнє лихо через Банки селянський і крилошанський спроваджене, а новомодний банк, буцім в патріотичних цілях заснований, причинить ся до упадку нашого селянства.

Для того ми радили-б, щоб осторожно в тій роботі економічної організації поступати, щоб наших селян від легкомисних позичок відвертати і щоб наші патріоти старали ся в кожній громаді засновати місцеві товариства задаткові, де наш селянин позичку найвище до 50 зр. міг би затиғанати на малий процент і без коштів.

А. Б.

Давнє кладовище. В Чехах, селі брідського повіта, при дорозі з того села до Олеська на невеликім підвисненю знаходять ся кладовище з віку камінного. При ораню плуг видобував з землі людські кости, посудину з глини (горшки, горнятка, мисочки, чарки), знайде з крем'я (ножик) і з бронзу (бразелету, шпильку, каблучку). Др. Шараневич, з'їхавши недавно на місце тих знаходів, взяв ся до розкопів і почавши копати, скоренько попав на п'ять кістяків людських, кождий в глибині більше-менше пів метра, а при кістяках знаходив горшки, маленькі посудинки, миски (добре вироблені на колесі), фрагменти крем'яні (ножички, стрілки, пілочки і т. д.).

Письмо з Товмаччини. Приїхавши за орудками до Станіслава, був я случайно свідком „общерускої“ маніфестації москвофілів зі Станіслава і з повіта. Москвофіли, що стоять близько архиерейського престоло, знали наперед, що преосв. єпископ Куїловський на той час виїде на довші ферії зі Станіслава і то аж у чужу еперхію, отже рішили в таку вигідну для себе пору скликати збір визначних москвофілів духовних і світських, щоби заснувати філію обшества ім. Качковського, розв'язану підчас процесу Ольги Грабар і товаришів. Ся „общерусская“ маніфестація відбула ся вельми торжественно. В станіславській катедрі відбуло ся богослуженне, котре відправив прелат капітула і теперішній парох катедральний о. Ткачук в сослуженню численного священицтва з обшедительного табору. Мабуть для більшого звеличання „общерусских“ угодників божих обдерли зі свічок і ліхтарів гарно пристроєний на місця май престіл Пресв. Діви, при котрім правило ся богослуженне.

В зборах взяли участь самі визначні москвофіли (між ними більша часть неплатних, ко-

трі на перевірку надіям органу опозиціоністів свою прихильність для „Просвіти“ показали основанем філії ім. Качковського). Були там самі совітники, що вже не потребують о нічо більше старати ся, і виступають явно. Н. пр. о. Антін Войтхівський, капелян єпископа, бувший заступник катехита учит. семинарії і асесор консисторії о. Каратницький, декан станіславський, совітник о. Ленківський з Угорич, совітник і декан о. Гошовський, совітник і віцедекан о. Петрушевич, совітник і декан та екзаменатор просинодальний о. Скульський, совітник і декан о. Монцібович з Кумарова — і багато пньших кандидатів на совітників єпископської консисторії в Станіславі..

Слабше була заступлена світська інтелігенція, хоч без прославлених москвофілів Дуди і д-ра Дудикевича з Коломиї не обійшло ся, бо ті накове для обшедительної роботи найлучша фірма і принука. Оттак по довшій перерві розрухали сї добродії наново Станіславів в добі „примирення“ общерускою ідеєю, а по зборах окрема депутация складала зі всего рапорт своєму генеральному штабови в Станіславі. Тепер станіславські опозиціоністи „наслаждають ся“ здобутками своєї примирительної політики. (Головою філії вибраний дідич Малецький з Лядського шляхотського, а до виділу війшли між пньшими кандидат адвокатський Ом. Гузар і М. Кушнір, управитель „Народної Торговлі“).

До чого доводить пиянство. Перед львівським судом присяжних ставала в п'ятницю Теодора Ворожбит, обжалована о підпалене будинків свого мужа Яким Ворожбита, якого допустила ся дня 18. марта с. р. в селі Гійчи коло Рави рускої. Яким не давав жінці пиячити, до чого она мала великий нахлїд. З тої причини бували між ними часті бійки. Дня 17. марта пропила обжалована 8 зр. і за те побив єї Яким, а она, розлючена, підпалила на другий день, коли муж був на торзі в Раві, хату і стодолу, котрі згоріли до тла. Яким, вернувши домі, застав вже лише згарища. Судді присяжні потвердили 11 голосами питанє в напрямі умисного підпалу, а трибунал узвгледняючи обшешуючі обставини засудив Теодору Ворожбит на три роки тяжкої в'язниці, заостреної що 14 днів постом.

Око за 6 кр. Озія Лейба Кельнер, арендар порому на Бузі коло Сокаля, не хотів віддати Микиті Торасеві ренти з десятиак в квоті 6 кр., а в додатку вдарив Тораса кулаком під бороду. Микиті було вже того за багато і ударив Лейбу батоґом, однак так нещасливо, що поцілів в око і вибив. Лейба перед тим не виців на одне око, а по тім припадку осліп і на друге — одіток по довершеній операції прозрів на перше слабе око. Лейба запізнав Микиту до суду і дня 10. мая відбула ся розправа перед суддями присяжними у Львові. Лейба почислив собі відшкодованє за око 500 зр. Обжалованого бранив адвокат др. Соронь. По переведеній розправі трибунал поставив присяжним два питання в напрямі злочину тяжкого ушкодження тіла, полученого з уграатою ока, і додаткове в напрямі провини. По вдалій обороні адвоката, котрий широко обговорив поступованє Лейби, і закінчив, що видно небеса так хотіли, щоби Лейба вже лише видів на одне око, — судді присяжні одноголосно заперечили злочин, а затвердили питанє о провині, але з пропущенем деяких слів. На підставі того вердикту трибунал увільнив Тораса від всякої вини. Прокуратор зголосив відклиє.

Нелад льотерійний. В Білгороді вильосовано при тягненю класової льотерії дня 31. мая головну ваґрану на суму 150.000 франків подвійно. Наперед признано єї льосови ч. 28.388, а потім льосови ч. 10.067. Властитель першого з тягнених льосів подав ткарґу до суду, позаяк виграної, котру, уневажнено, не хотять єму виплатити.

В Монако, славнім місті гри, де тисячі людий потратило майно і житє, заносить ся на революцію прогив пануючого князя з причини змін і заведеня ошчдчостай в зарпді міст. Князь Радзивил і князь Роланд Бонапарте, зяті Блянка, бувшого властителя і основателя дому гр. продали свої акції синові Блянка, князеві Монака і кільком париским банкірам. Найбільше акцій має М. Гайне, бо з 60.000 акцій належить до

него 18.000 штук. Отже на останніх загальних зборах змінили акціонари заряд дому гри і завели багато ошадностей, котрі мають причинити ся до піднесення доходів з дому гри, що в останніх літах значно зменшили ся. Ці постанови впливали велике невдоволене між мешканцями Монака, бо о скільки попередний заряд дому гри під управою Блянка був щедрий, о стільки теперішній скупий. Відібрано вже горожанам Монака вільні білети вступу до опери і вільний переїзд трамваями. Далше вичеркнено з бюджету дому гри суму 400.000 франків, яку перше кожного року роздавано між тих, що непрогравали всі гроші, щоби мали за що вернути домі. Ця постанова небезпечна о стільки, що тепер буде волочити ся по Монако багато людей, що не будуть мати нічого до страчання. Всі ті заарядження обурили місцеве населення і она з жалем згадує давню управу Блянка.

Скандал в церкві св. Гробу в Єрусалимі. В велику суботу сего року повторили ся знов скандали в церкві св. гробу при посвященню огня, а то між Греками і Вірменами. Святики і святські люди кинули ся на себе з дику завзятістю. Вірменського священика, що відправляв службу божу, повалено на землю; грецькому патріархови зірвано тіару з голови, зламали его за горло, а один вірменський духовний вдарив его в лице. Тій поганій бійці зробило кінєць військо, котре ввійшло в святиню з багнетами і карабінами робити порядок. Священиків, що не хотіли залишити бійки, кидали жовнярі по над голови товпи. Аж коли в такий спосіб привернено порядок, удали ся грецький патріарх і вірменський священик до каплиці св. гробу. — Вірменський патріарх вислав скаргу на Греків до Порти; розуміє ся, що й Греки вишлють зажалене. Але чи то все допоможе, о тім знавці тамошних відносин сумнівають ся і радять, щоби знести ту церемонію, до котрої духовенство обох обрядів не прикладає засадничої релігійної ваги. Таку раду дає також Politische Correspondenz. А час би вже над тим застановити ся, бо ті скандали повторяють ся що року.

Япанська чепність. Молодий почт. урядник в Ляр вислав з кінцем січня с. р. япанському правительству карту, в котрій іграють ему до его побід. Дня 23. мая одержав слідуєчу відповідь: „Токіо, 25. марта 1895. Сердечно дякуємо за ваші щирі желання для побід нашої армії. З поздоровленням полковник О. Яманухі, шеф кабінету цісарського Япанського міністерства війни.“

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Градець, 5. мая. Перед цісарем відбула ся велика парада військової місцевої залоги. Цісар заявив офіцерам своє задоволене за те, що воїяки добре виглядають і тримають ся. Численна публіка витала цісари з одушевленням. В честь офіцерів австро-угорської ескадри відбув ся пир у префекта маринарки, при котрім були присутні архикнязь Кароль Степан, князь Август Сахсен-Кобург і багато офіцерів.

Відень, 5. червня. Підчас зелених свят згинув 5 туристів в скалах Ракс.

Рим, 5. червня. По тіснійших виборах в палаті є 336 міністерияльних депутатів і 155 опозиціоністів різних відтінків, між ними 17 соціалістів.

Лондон, 5. червня. Після донесень Times-а Япанці уступають з півострова Ляотунг до 10 днів.

Мадрид, 5. червня. Якійсь офіцер стрілив в генерал-капітана Мадриду, позаяк сей ему відмовив руку своєї доньки. Генерал тяжко ранений, офіцер арештований.

Стамбул, 5-го червня. Задля замаху на консулів в Джеддах, в Арабії, прибула англійська ескадра до Байруту. Помимо приречення порти, що укарає винних, уважають положене грізним.

Мадрид, 5. червня. Кортеси ухвалили нагану міністерству, Прихильники правительства не брали участі в голосованню. Міністерство не уступить. Положене грізне.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: История руской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світотряд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідання	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних позовах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідання	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезій часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезій ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кефан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осин Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірники, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптці. При закупині треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу огня під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.